

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-05-25
Besvaras senast
2020-06-08

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:406 Kinas ansvar för coronapandemin

Det råder delade meningar om hur den pågående coronapandemin uppstod. Vedertaget är dock att avsändaren var Kina. Antingen uppstod smittan på grund av bristande kompetens i ett laboratorium eller så var det återigen de kinesiska våtmarknaderna som var boven. Fastslås kan även att Kinas agerande genomgående har varit djupt problematiskt, varför det krävs ett unisont fördömande från det internationella samfundet. Därutöver behövs en granskning av huruvida Världshälsoorganisationen (WHO) låtit sig influeras av kinesisk propaganda och på så vis bidragit till bristande hantering av viruset – primärt under den initiala smittspridningen.

För det första tyder mycket på att Kinas tidiga agerande bestod av att mörka virusutbrottet och aktivt motarbeta att korrekt information nådde omvärlden, en kritik som huvudsakligen kommit från USA. Redan mellan den 26 och den 29 december återfanns bevis i kinesiska medier om att ett nytt virus spreds från Wuhan. Taiwanesiska myndigheter meddelade då WHO att det fanns belägg för att viruset spreds mellan människor, men den informationen spreds aldrig vidare av WHO. USA menar att orsaken var att informationen, samt andra uppgifter, stod i konflikt med det kinesiska kommunistpartiets (CCP) officiella ståndpunkter rörande att viruset var helt under kontroll. Hade korrekt information spridits tidigt från såväl Kina som WHO är det möjligt att pandemin hade kunnat hanteras bättre och människoliv räddats. Att Kina motsatt sig en oberoende granskning av landets agerande stärker den bilden.

För det andra har Kina genomgående under pandemin försökt att framhäva sig självt dels som handlingskraftigt i att bekämpa viruset och dels som en räddare i nöden för omvärlden. Det sistnämnda genom att Kina bistått desperata länder med hjälpsändningar av vårdutrustning. Den typen av stöd har uppfattats som avgörande för vissa staters möjlighet att hantera pandemin, varvid en tacksamhet gentemot Kina uppstått. Ett exempel är hur den kinesiska EU-ambassadören i samband med att munskydd, skyddskläder med mera flögs in till Europa valde att i pressen driva tesen att ”Kina är EU:s vän i nöd”. Något som tyvärr vissa ledande politiker föll för och prisade landet för dess generositet. En mer rationell insikt kan tyckas vara att det är djupt problematiskt att vi är så beroende av en kommunistisk diktatur för vår tillgång till välbehövda produkter samt att det inte är vidare generöst att mörka central information om den pandemi som har sitt ursprung i det egna landet.

För det tredje är det uppenbart att Kina i efterdyningarna av pandemin kommer att ha stärkt sin roll som världsmakt genom uppköp inom strategiskt viktiga sektorer. Alltmer vital infrastruktur kommer att indirekt tillhöra den kinesiska staten genom de förvärv som kinesiska bolag passat på att göra till reapriser – reapriser orsakade av den globala ekonomiska nedgången, som i sin tur orsakats av just Kina. Redan före pandemin var det allmänt vedertaget att Kina återkommande nyttjat sina ekonomiska muskler för att på ett framgångsrikt sätt säkra stöd för sin egen agenda inom ramarna för olika internationella samfund. Ett exempel som tydliggjorts under krisen är det inflytande Kina har över WHO som en konsekvens av det stöd man fått av afrikanska stater beroende av kinesiska investeringar.

I nuläget framstår det som att pandemin kommer att resultera i att hela världen blir förlorare, förutom den stat som är ansvarig för utbrottet och den initiala spridningen. Kina har i stället stärkt sin position, och det kan i nuläget vara svårt att överblicka de långsiktiga konsekvenserna av Kinas framryckning. För att minimera denna skada krävs det att det internationella samfundet sluter upp och kräver ansvarstagande från Kina – såväl som strukturförändringar sett till både inhemska förhållanden och agerandet på den globala arenan.

Den amerikanska administrationen har tagit täten i det arbetet, och fler stater sluter upp. Det krävs dock stor enighet och beslutsamhet för att nå framgång, detta eftersom allt fler länder är beroende av handel med och investeringar från Kina, varför Kinas skrämseltaktik för att tysta kritiker fungerar. När Australien för drygt en månad sedan valde att, inom ramarna för WHO, kräva en internationell oberoende granskning av coronavirusets ursprung svarade Kina med handelsrestriktioner.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Kinas agerande i början av, under och sannolikt efter pandemin tål att kritiseras, och det finns ett stort behov av internationell enighet i den kritiken.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga utrikesminister Ann Linde följande:

Vilka åtgärder ämnar ministern och regeringen vidta för att utkräva ansvar från Kina och WHO, och vilka åtgärder ämnar ministern och regeringen vidta för att

begränsa Kinas globala framryckningar i kölvattnet av pandemin?

.....

Tobias Andersson (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders